

Araştırma Makalesi

Karar İncelemesi: Fiili ve İtibari Hizmet Süresi Zammı

Çağlar ÇOPUROĞLU¹
ORCID: 0000-0003-2733-7546.

DOI: 10.54752/ct.1280830

Öz: Uzun vadeli sigorta kolları kapsamındaki yaşlılık sigortası kolundan sağlanan yaşlılık aylığı; aylık bağlama koşullarındaki farklılıkları ile birlikte 506, 1479 ve 5434 sayılı Kanunlarda da yer almakta ve 5510 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesi gereğince bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce anılan Kanunlara tabi olanlar hakkında uygulanmaya devam edilmektedir.

Sigortalıların hizmetlerinin geçtiği hukuki statü ve tabi olunan kanunlar farklılık gösterebildiğinden, bu hizmetlerin birleştirilmesi gerekmektedir.

5510 sayılı Kanun'un atıfları dolayısıyla, yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından, uygulanacak olan kanun 5510 sayılı Kanun değil, sigortalıların önceki dönemde kapsamına girdikleri (tabi oldukları) kanundur. Dolayısıyla sosyal güvenlik sistemimizdeki eski üçlü yapı esas alınarak 506, 2925, 1479, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar, yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından önem arz etmektedir.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Ek 5, 5510 sayılı Kanun'un 40 ve 5434 sayılı Kanun'un 32. maddesinde düzenlenen itibari ve fiili hizmet zammı sürelerinin aynı amaca hizmet eden hukuki düzenlemeler olarak Kanun'da yer aldığı kuşkusuzdur. Sosyal güvenlik hukukunda ilgili düzenlemelerin hukuki niteliği, lafzından öncelikli olarak dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla yapılması gereken, sigortalının sigortalılığına

¹ Doç.Dr., Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, copuroglu@cankaya.edu.tr.

ÇOPUROĞLU, Ç. (2023) "Karar İncelemesi: Fiili ve İtibari Hizmet Süresi Zammı", Çalışma ve Toplum, C.2, S.77. s.1091-1222

Makale Geliş Tarihi:02.01.2023- Makale Kabul Tarihi: 28.03.2023

eklenecek fıllı/itibari hizmet süresi zammını, çalıştığı dönemle orantılı olarak, hizmetinin geçtiği döneme eklemek ve sigortalının kademeli geçiş hükümleri karşısındaki durumunu buna göre belirlemektir.

Anahtar Kelimeler: Fıllı Hizmet, İtibari hizmet, Fıllı ve itibari hizmet süresi zammı, Hizmet birleşmesi yaşlılık aylığı.

Actual and Nominal Service Term Increment

Abstract: The old-age pension provided by the old-age insurance branch within the scope of long-term insurance branches is also included in Laws No. 506, 1479 and 5434, with some differences in the pension granting conditions, and it is still applied to those who were subject to the Laws as mentioned earlier before the effective date of this Law under the Provisional Article 1 of the Law No. 5510. Since the legal status and the laws governing the services of the insured may differ, these services must be combined.

The applicable law, in terms of entitlement to the old-age pension, is not Law no. 5510, but the law covering the insurance holders in the previous period due to the references in Law no. 5510. Therefore, based on the previous tripartite structure in our social security system, the Laws numbered 506, 2925, 1479, 2926, and 5434 are essential in entitlement to the old-age pension.

In social security law, the nature of the relevant regulation should be primarily taken into account rather than how they are named. There is no doubt that the nominal and actual service increment terms regulated in Additional Article 5 of the Social Insurance Law no. 506, Article 40 of Law no. 5510, and Article 32 of Law no. 5434 are included in the Laws as legal regulations that serve the same purpose. Therefore, the actual/nominal service term increment to be added to the insurance holder's insurance should be added to the service term in proportion to the period in which they have worked, and the insurance holder's status as regards the gradual transition provisions should be determined accordingly.

Keywords: Actual Service, Nominal service, Actual and nominal service term increment, Service merger old-age pension.

T.C.
YARGITAY
10. Hukuk Dairesi

Esas **Karar**
2022/651 **2022/5901**

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L Â M I

Bölge Adliye

Mahkemesi:

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi

10. Hukuk Dairesi

Tarihi : 04/11/2021

No : 2020/571-2021/1695

Davacı : Ö... G... adına Av. N...I...

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı adına
Av. S...U...

İlk Derece

Mahkemesi : Ankara 13. İş Mahkemesi

Tarihi : 09/01/2020

No : 2019/18-2020/20

Dava, 5434 sayılı Yasa kapsamında geçen fiili hizmet zammı süresi dikkate alınarak, aylıklık aylığı tahsisi ve aylıkların yasal faizleri ile davalı kurumdan tahsili istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, hükümde belirtilen gerekçelerle davanın kabulüne dair verilen karara karşı davalı kurum vekili tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince davalı Kurumun istinaf başvurusunun esastan reddine dair karar verilmiştir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince verilen kararın, davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Volkan Ergül tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

I-İSTEM:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacı müvekkilinin 02.10.1990- 02.03.2009 tarihleri arasında Türk Hava Kuvvetlerinde muvazzaf pilot subay olarak görev yaptığını, 15.10.2018 tarihinde davalı Kurum nezdinde emeklilik tahsis müracaatında bulunabilmek için hizmet

günlerinin toplanması, fiili hizmet zamlarının işe giriş ve yaş haddinden indirilmesi sureti ile emekliliğe hak kazanılması için gerekli koşulların bildirilmesi ve emeklilik tahsis işlemleri için başvuruda bulunduğunu, kurum cevabi yazısında "Emekli Olamaz- Yaşı 16.04.2022 tarihinde dolmaktadır." gerekçesi ile reddedildiğini, dava konusu fiili hizmet zammı sürelerinin yaştan ve işe başlangıç tarihinden mahsubu ile müvekkilin başvuru tarihini takip eden (15.10.2018) ay olan 01.11.2018 itibari ile emekliliğe hak kazandığının tespitine, 01.11.2018 itibari ile emeklilik aylığının bağlanmasını, hak edilen emekli aylıklarının ve aylıkların hak ediş tarihlerinden itibaren işleyecek yasal faizinin birlikte ödenmesini, Bu tarihten sonra İşveren Kurum tarafından bildirilen Tüm Sigorta Kollarına tabi Hizmetlerinin SGK Destek Primi olarak dönüştürülerek, emekli aylığının kesilmeksizin ödenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II-CEVAP:

Davalı vekili, cevap dilekçesinde özetle; davacının emeklilik şartlarını taşımadığını, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önceki süreye ait fiili hizmet zammının yaşa ilave edilmesinin mümkün olmadığını, FHZ'nin 506 sayılı Yasa döneminde geçirildiğini, 506 sayılı Yasada FHZ'nin yaştan indirim yapılacağına dair bir hüküm taşımadığını belirterek davanın reddini talep etmiştir.

III-MAHKEME KARARI

A-İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk derece mahkemesi davanın kabulü ile 5434 sayılı Kanun'un 32. maddesi ile dosya içinde bulunan belgeler birlikte değerlendirildiğinde davacının 3 yıl 10 ay 15 gün fiili hizmet zammının bulunduğu anlaşılmakta olup, davacının sigortalılık başlangıç tarihinin 02.10.1989 olduğu, öte yandan 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi dikkate alındığında davacının yaşlılık aylığı tahsis koşulları bakımından 506 sayılı Kanun'un yer verilen ilgili hükmüne tabi olduğu, davacının fiili hizmet süresi zammı değerlendirildiğinde talep tarihi itibarıyla geriye gidilerek bulunacak yaşa göre yaş şartını sağlamış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dava dosyası kapsamında bulunan belgeler birlikte değerlendirildiğinde tahsis başvuru tarihi itibarıyla davacının gün sayısı, hizmet yılı ve yaş şartını sağladığı anlaşılakta olup, bu hususlar gözetilmeksizin davalı idare tarafından davacının yaş şartını sağlamadığı belirtilerek tahsis başvurusunun reddi yönünde tesis edilen işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davacının 15.10.2018 tarihli tahsis başvurusunu takip eden ay itibarıyla yaşlılık aylığına hak kazandığı anlaşılmakla davanın kabulüne dair, karar vermiştir.

B-BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi, 16.04.1972 doğumlu olan davacının Ekim/2018 tarihinde Kuruma yaşlılık aylığı bağlanması tahsis talebinde bulunduğu, Kurum tarafından davacının yaşını doldurmadığı gerekçesiyle talebin reddedildiği, davacının hizmet döküm cetvelinde 1989-2009 arası 8175 gün 4/c kapsamında, 2009-2018 arası 3237 gün 4/a kapsamında ve ayrıca 1395 gün 4/c' ye tabi fiili hizmet zammının bulunduğu ve davacının Ekim/2018 tarihinde tahsis talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tüm bu açıklamalar ışığında, 4/c' ye tabi fiili hizmet zammı sürelerinin hem yaş haddinden indirilmesi hem de sigortalılık süresine eklenmesi gerekmektedir. Bu durumda 1395 günlük süre 3 yıl 10 ay 15 gün olup, bu süreyi sigortalılık süresinden indirildiğinde başlangıç 01.10.1986 tarihidir. Bu tarih başlangıç alındığında 25 yıl sigortalılık süresi, 49 yaş ve 5300 gün prim gün sayısına tabi olup tahsis talep tarihinde davacı 49 yaşını doldurmuş durumdadır. Kaldı ki 3 yıl 10 ay 15 günlük süre yaş haddine uygulandığında davacı 50 yaşını doldurmaktadır.

Somut olayda, fiili hizmet zammı süreleri hem yaş hem de sigortalılık süresi yönünden dikkate alınarak verilen mahkeme kararı yerinde olmuştur.

Bu nedenlerle dosya kapsamı, mevcut delil durumu ve ileri sürülen istinaf sebepleri dikkate alındığında mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı anlaşılmakla, istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir.

IV-TEMYİZ KANUN YOLUNA BAŞVURU VE NEDENLERİ:

Davalı kurum vekili, Kurum işlemlerine herhangi bir hatanın mevcut olmadığını aslen davanın reddi yerine yazılı şekilde kabulünün usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek, kararın bozulmasını istemiştir.

V- İLGİLİ HUKUK KURALLARI VE İNCELEME:

Eldeki davada, davacı, 5434 sayılı Yasa kapsamında hak kazandığı fiili hizmet süresi zammının tamamının tahsis şartlarında dikkate alınması ile tahsis yapılırken sigortalılık başlangıç tarihinden geriye çekilmesi ve bulunacak sigortalılık süresine göre tabi olunması gereken yaş haddinden de düşülerek, kendisine yaşlılık aylığı bağlanmasını ve aylıkların faiziyle kurumdan tahsilini talep etmiştir.

Uyuşmazlık, 5434 sayılı Yasanın 32. vd. maddeleri hükümlerince hak kazanılan fiili hizmet zammının hizmet birleştirilmesi ve tahsis aşamasında nasıl dikkate alınması gerektiği ile bu sürenin 2829 sayılı Yasanın 8. maddesi gereğince uygulanması gereken 506 sayılı Yasa kapsamındaki tahsis işlemlerinde sigortalılık başlangıç tarihinden geriye gidilmek suretiyle

sigortalılık süresine eklenip eklenmeyeceği ve bu süre üzerinden belirlenecek yaş haddinden de düşülüp düşülmeyeceği hususundadır.

Uyuşmazlığın çözümü bakımından, öncelikle davacının hak kazandığı fiili hizmet zammı kavramı, niteliği ve 5434 sayılı Yasadaki itibari hizmete ilişkin hükümlerin varlığı ile 506 sayılı Yasa kapsamında yer alan itibari hizmet süresi kavramları ile birlikte yaşlılık aylığı tahsis koşulları üzerinde durulmalıdır.

5434 sayılı Yasanın 10. kısmında (31. ila 34. maddeleri arasında) fiili hizmet müddeti, 11. kısmında (35 ila 38. maddelerinde) ise itibari hizmet süresi düzenlenmiştir.

5434 sayılı Yasanın 31. maddesinde “Fiili hizmet müddeti; iştirakçinin 30 uncu madde gereğince bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği müddet” olarak tanımlanmış, 32. maddesinde; İştirakçilerin, 5434 sayılı Yasa kapsamında kesenek ödenen her yılı için görevlerine göre eklenecek fiili hizmet zamları belirlenmiş ve 32’nci maddede gösterilen vazifelere yılbaşından sonra girenlerin fiili hizmet müddet zamlarının, girdikleri ay hariç olmak üzere, o yılın geri kalan ayları için ve yılsonundan önce ayrılanların fiili hizmet müddeti zamlarının, ayrıldıkları ay da dâhil olmak üzere, yılın geçmiş ayları için hesaplanacağı belirtilmiş, ayrıca fiili hizmet müddeti zamlarının, emeklilik işlemlerinde fiili hizmet sayılacağı fakat toplamının 8 yılı geçemeyeceği belirtilmiş olsa da, Lokomotif makinist ve ateşçilerin bu süreden istisna olduğu, son olarak 34. maddesinde ise, fiili hizmet sürelerinin her yıl ilgili kurumlarınca, yılsonlarından itibaren 3 ay içinde Sandığa göndermeye ilişkin zorunluluk düzenlenmiştir.

Ekleme gerekirse; 5434 sayılı Yasanın geçici 205. maddesinde de, “32’inci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden, hizmetlerine eklenen fiili hizmet süresi zammı kadar indirim yapılır.” hükmü yer almaktadır.

5434 sayılı Yasada düzenlenen “itibari hizmet” süresi ise, 35.maddede “Bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar ve yapılacak kesenek iadesi ve toptan ödemelerin hesabında fiili hizmet müddetlerine eklenen süredir” şeklinde tanımlanmış, 36. maddede; iştirakçilerin, görevlerine göre fiili hizmet sürelerinin her yıl için fıkralarında gösterilen itibari hizmet süreleri ekleneceği belirtilmiş ve açıkça (zamlar hariç) tutulmuş olup, toplamlarının 3 aydan az ve toplamı 5 yıldan fazla olamayacağı belirtilmiştir.

506 sayılı Yasanın ek 5. maddesinde de “itibari hizmet süresi” kavramına yer verilmiş olup, bu maddede ise, “506 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların, kanunda sayılan görevlerde geçen sigortalılık sürelerine, bu sürelerin her tam yılı için, hizalarında gösterilen süreler, sigortalılık süresi

olarak eklenir.” hükmü ile öncelikle; 18.02.2000 tarihli 1997/1 Esas ve 2000/1 Karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı'na göre, salt sigortalılık süresine eklenmesi gereken süre olarak tanımlanmıştır.

506 sayılı Yasanın Ek 39'uncu maddesinde de "Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6'ncı maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanun'un 60. ve Geçici 81'inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Konu, son olarak 5510 sayılı Yasa ile düzenlenmiş ve 01.10.2008 günü itibarıyla aynı tarihte yürürlüğe giren "Fiili hizmet süresi zammı" başlıklı 40. maddesinde, belirtilen iş yerlerinde ve işlerde çalışan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına, bu iş yerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için karşılığında gösterilen gün sayılarının, fiili hizmet süresi zammı olarak ekleneceği, çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için, tablonun (13) ve (14) numaralı sıralarında belirtilen sigortalılar hariç, sigortalının kapsamdaki iş yerleri ile birlikte işlerde fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalmasının şart olduğu açıklanmıştır.

5510 sayılı Yasanın "Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin bazı geçiş hükümleri" başlıklı geçici 1. maddesinde yer alan "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve bu Kanunla mülga 2926 sayılı tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kabul edilir." hükmü nedeniyle, tahsis koşulları bakımından davanın yasal dayanaklarından olan 506 sayılı Kanunun 60 ve geçici 81'inci maddelerinde yaşlılık aylığından yararlanmak için; kural olarak maddede belirlenen yaşa ulaşmış olmak, belirli bir süre prim ödemek, işten ayrılmak ve talepte bulunmak koşulları öngörülmüştür. Ne var ki, Anayasa Mahkemesi 2019/104 Esas, 2021/13 Karar ve 14.01.2021 tarihli kararı ile "17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın mülga 62. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...çalıştığı işten ayrıldıktan sonra..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline" karar vermiş ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesinden de anlaşılacağı üzere işten ayrılma koşulunu özünde Anayasaya aykırı kabul etmiştir.

2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesindeki;

“kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet süreleri, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazanıldığında birleştirilir.” hükmü uyarınca çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet süreleri de yaşlılık aylığı bağlanmasına esas olmak üzere birleştirilmekte ve sigortalının yaşlılık aylığı bağlanması için tabi olduğu yaş, prim gün sayısı ve sigortalılık süresi tespit edilmektedir.

Yukarıda sayılan düzenlemeler birlikte irdelendiğinde; mahkemece, 2829 sayılı Yasa kapsamında hizmetleri birleştirilen ve 506 sayılı Yasa kapsamında tahsis koşulları uyumsuzluk konusu olan, davacının 5434 sayılı Yasanın 32. vd. maddeleri hükümlerince hak kazandığı “fiili hizmet zammının” tahsis koşullarından olan yaş haddinden indirilmesine ilişkin kabul, 506 sayılı yasanın Ek 39'uncu maddesi karşısında yerinde ise de, 5434 sayılı yasada yer alan “fiili hizmet zammının”, iştirakçilerin görev yaptıkları süreler boyunca ve tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği sürelerle ilişkin olarak yapılan ek bir zam niteliğinde olduğu ve fiili hizmet süresine eklenmesi gerektiği, buna göre eklenen bu hizmetin, iştirakçilerin fiili hizmet süresini, emeklilik ikramiye miktarını ve emekli aylığı bağlama oranını artırdığı ve yaş haddinden de 8 yıla kadar indirim sağladığı, 5434 sayılı Yasanın 11. kısmında 35 vd. maddelerinde ayrıca düzenlenmiş olan “itibari hizmet” sürelerinin de, istekle emekliye ayrılmak için gerekli olan, kadınlarda 20, erkeklerde 25 hizmet yılının hesabı ve emekli ikramiyesinin hesaplanmasında bu sürenin dikkate alınmayacağı, ancak keseneklerin iadesinde, toptan ödeme yapılmasında ödenecek paranın ve aylık bağlanmasına hak kazanılması halinde bağlanacak aylığın oranının artmasına etki ettiği dikkate alınarak, 5434 sayılı Yasanın 32.vd. maddelerinde düzenlenmiş “fiili hizmet zammının”, 506 sayılı Yasadaki ve içtihadı birleştirme kararı gereğince sadece sigortalılık süresine eklenmesi gereken “itibari hizmet” süresinden farklı bir kavram olduğu açıkça anlaşılmakta olduğundan, bu sürenin 506 sayılı Yasa kapsamında tahsise esas sigortalılığın başlangıç tarihinden geriye çekilmesi mümkün değildir. Başka bir deyişle, 5434 sayılı Yasa kapsamında hak kazanılan “fiili hizmet zammının” kişilerin fiili hizmetine eklenmesi gerektiği söylenebilir ise de, birleşen hizmetler sonrasında, 506 sayılı Yasanın 60. ve geçici 81. maddesindeki yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin koşullar bakımından uygulama yapılırken, sigortalılık süresi yönünden, kişinin sigortalılık başlangıç tarihiden geriye doğru ekleme yapılması ile sigortalılık başlangıç tarihinin geriye çekilmesi suretiyle, ek bir sigortalılık süresine veya başkaca bir uygulama yapılmasına imkân vermediği hususu dikkate alınmalı ve buna göre tahsis koşulları yeniden irdelenmeli, sonucuna göre bir karar verilmelidir.

Eldeki davada ise açıklanan hususlar çerçevesinde irdeleme yapılacak olursa; 15.10.2018 tarihinde tahsis talebinde bulunduğu anlaşılan davacı hakkında, 5510 sayılı Yasanın geçici 1. maddesinin 2. fıkrası gereği uygulanması gereken 2829 sayılı Yasa kapsamında uygulama yapılırken son 7 yıllık süre içerisinde en fazla 506 sayılı Yasa kapsamındaki hizmetlerinin geçtiği anlaşılmakla, tahsis şartları bakımından 506 sayılı Yasanın 60 ve geçici 81. maddeleri hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta olduğundan, 18 yaşından sonra ve ilk kez Emekli Sandığı kapsamına alındığı 15.05.1990 tarihine göre, tahsis talep tarihi itibari ile 28 yıl 5 ay, 23.05.2002 tarihi itibari ile de 12 yıl 8 gün sigortalılığına ve 5525 günden fazla gününün bulunmasına göre, geçici 81. maddenin ilk fıkrasının (B) bendinin (ı) alt bendi gereğince 25 yıl sigortalılık süresi, 5525 gün ve 52 yaş şartlarına tabi olduğu belirgin olup, 16.04.1972 doğumlu davacının 52 yaşını doldurduğu 16.04.2022 tarihinden 3 yıl 10 ay 15 günlük fiili hizmet zammının geriye çekilmesi gerektiği dikkate alınmalı ve sonucuna göre bir karar verilmelidir.

Bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeksizin, mahkemece yazılı şekilde hüküm tesisi, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Kabule göre de, aylıkların geç ödenmesi nedeniyle işleyen faizler bakımından, 5510 sayılı Yasa'nın 42. maddesinin "Kurum, sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanacak gelir, aylık veya toptan ödemeleri, gerekli belgelerin ve incelemelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde hesap ve tespit ederek sonuçlarını yazı ile bildirir." hükmü uyarınca, Kurum'un, yaşlılık aylığı tahsis tarihini takip eden 3 aylık sürenin sonundan itibaren faiz alacağı ile sorumlu tutulacağı nazara alındığında, mahkemece bu durumun dikkate alınmaması da usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı Kurum vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesinin istinaf başvurusunun reddine ilişkin kararının kaldırılarak, İlk Derece Mahkemesince verilen hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi kararının HMK'nın 373/1 maddesi gereği kaldırılarak temyiz edilen ilk derece mahkemesi hükmünün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk derece Mahkemesine gönderilmesi ile kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 19.04.2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Terminolojik ve Hukuki Problemler

Giriş

Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu’nun² Geçici 1. maddesiyle, farklı kanunlar ile kurulan sosyal güvenlik kurumları Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiş ve böylece farklı sigortalılık hallerine ilişkin işlemleri yürüten ve finansmanını sağlayan birden fazla sosyal güvenlik kurumu uygulamasına son verilmiştir.

Anılan madde ile 4947 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtı Kanunu ile kurulan Sosyal Güvenlik Kurumu, 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile kurulan Sosyal Sigortalar Kurumu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile kurulan Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile kurulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı; hiçbir işleme gerek kalmaksızın bu Kanun’un yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte Kuruma devredilmiştir.

Ne var ki 5510 sayılı Kanun’un Geçici 2. maddesinin 2. fıkrasına göre 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Kanunlara göre gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri uygulanmaya devam edilmektedir.

5510 sayılı Kanun’un Geçici 2. maddesinin 2. fıkrası gereğince, bu Kanun’un 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesinden önce sigortalı olanların yaşlılık aylıkları yürürlükten kaldırılan 506, 1479, 2925 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Kanun hükümlerine göre; Geçici 4.maddenin 4.fıkrası gereğince iştirakçi iken, bu Kanun’un yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanun’un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar hakkında bu Kanun’la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre yaşlılık aylığı bağlanması gerektiğinden, 5510 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesinden önce farklı sosyal güvenlik kanunları kapsamında sigortalı (fili çalışması, isteğe bağlı sigortalılık, borçlanma vb.) veya iştirakçi olanların hangi kanun kapsamında aylığa hak kazanacaklarının belirlenmesi ve bazı uygulama sorunlarının cevaplandırılması gerekmektedir.

² RG. 20.5.2006/26173.

Hukuki Sorunlar

5510 sayılı Kanun'un 53. maddesi uyarınca, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (01.10.2008) itibaren ilk defa sigortalı sayılanlardan 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olanların yaşlılık aylığı bağlanma taleplerinde, en fazla sigortalılığın geçtiği sigortalılık hali, hizmet sürelerinin eşit olması ile malûllük ve ölüm halleri ile yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları sigortalılık halinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise son sigortalılık hali esas alınır. Anılan Kanun'un yürürlük tarihinden önce sigortalı olanların hangi kanun kapsamında aylık alacakları, çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanmasının usul ve esaslarını düzenleyen 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

Anılan Kanun'un 8. maddesine göre ilgililere “*birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.*”

5510 sayılı Kanun'un 106. maddesi ile 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış ise de 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı veya iştirakçi olup, kanunun yürürlüğünden sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da birden fazla sigortalılığa tabi olan kişilere aylık mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenir (5510 sayılı Kanun, Geçici m. 2).³ Sözü edilen düzenlemede yer alan “iştirakçi” kelimesi kamu görevlisini (5434 sayılı Kanun) ifade ederken, sigortalı kavramı ise işçiler (506 sayılı Kanun, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi) ile bağımsız çalışanları (1479 sayılı Kanun, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi) kapsar.

Farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi çalışma kavramı ise, sigortalının farklı hukuki statülerde (kamu görevlisi, işçi, bağımsız çalışan) çalışmış olmasını ifade eder.⁴

Sigortalıların anılan şekilde gerçekleşmiş hizmetleri, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi

³ Müjdat Şakar: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 14. Baskı, Beta, İstanbul 2021, s. 350.

⁴ Ali Nazım Sözer: Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 5. Baskı, Beta, İstanbul 2021, 371.

Hakkında Kanun hükümlerine tabi olarak birleştirilir ve buna göre sigortalıya son yedi yıllık fiili hizmetleri esas alınarak fiili hizmet süresi fazla olan kurumca ve eşit sürelerde geçirilmiş hizmetin olması durumunda ise tabi olunan son kurumca, kendi mevzuatına uygun olarak aylık bağlanır (m. 8/I).

Hükümün atıfları dolayısıyla, yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından, uygulanacak olan kanun 5510 sayılı Kanun değil, sigortalılar önceki dönemde hangi kanun kapsamında sigortalı idiyse o kanundur. Dolayısıyla sosyal güvenlik sistemimizdeki eski üçlü yapı esas alınarak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu (SSK), 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu (Bağ-Kur), 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu (Tarım Bağ-Kur) ve 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından önem arz eder.

Sigortalıya 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre son yedi yıllık fiili hizmetleri esas alınarak kendi mevzuatına uygun olarak aylık bağlanırken, diğer statülerde geçen hizmet süresinin birleştirilmesi gereği yanında, diğer statüde geçen sigortalılığa bağlı olarak kazanılan fiili hizmet süresi zammının, aylığa hak kazanmak için aranan sigortalılık süresi, yaş ve prim gün sayısına etkisi, Sosyal Güvenlik Kurumu uygulamasından kaynaklanan uyumsuzlukların tartışılması ile konuya dair Yargıtay kararlarının değerlendirilmesi bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

4447 sayılı Kanun ile 506, 1479 ve 5534 sayılı Kanun'lar kapsamında yaşlılık aylığına hak kazanma koşullarında önemli değişiklikler yapılmıştır. Buna göre sigortalılık süresine (prim gün sayısına) göre yaşlılık aylığı koşullarını sigortalı aleyhine ağırlaştıran kademeli geçiş hükümleri nedeniyle, sigortalılığı 8.9.1999, 23.05.2002 tarihlerinden önce ve sonrasında başlayan kişilerin yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları farklıdır. Sigortalının fiili ve itibari hizmet süresi zammının söz konusu olduğu durumlarda, konu daha da karmaşık bir görünüm arz etmektedir. Nitekim, fiili ve itibari hizmet süresi zamları, sigortalının hizmetinin hangi dönemine mâl edildiğine göre, kademeli geçiş hükümleri sebebiyle yaşlılık aylığına hak kazanma koşullarını önemli ölçüde etkilemekte, fiili hizmet süresi zammının 08.09.1999 veya 23.05.2002 tarihinden öncesine mâl edilmesi halinde sigortalı kademeli geçiş hükümlerinden daha az etkilenmektedir.

Yargıtay 10.Hukuk Dairesi'nin incelemeye konu 2022/651 E. 2022/5901 K.sayıli kararının verildiği 19.04.2022 tarihinde yürürlükte bulunan yasaların kademeli geçiş hükümleri gereğince sigortalıların yaşlılık aylığına hak kazanabilmek için sigortalılık süresi ve prim gün sayısı yanında yaş koşulunu sağlamaları aranmakta iken 03.03.2023 tarih ve 32121 sayılı

Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7438 sayılı Kanun ile 506 sayılı Kanun (SSK), 1479 sayılı Kanun (Bağ-Kur) ve 5434 sayılı Kanun (Emekli Sandığı) kapsamında yaşlılık veya emekli aylığı başvurusunda bulunacak kişilere, yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde aylık bağlanacağı düzenlemesi yapılmış ve böylece 4447 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 08.09.1999 tarihi öncesinde çalışmaya başlayanlar için yaş koşulunun aranmasından vazgeçilmiş ise de sigortalık süresi ve prim ödeme gün sayısı koşulu varlığını sürdürmektedir.

Aşağıda yer alan örneklerde, sigortalıların, sigorta başlangıç tarihlerinin 08.09.1999 tarihinden önce olması nedeniyle, 7438 sayılı Kanun sonrasında yaşlılık aylığı talep etmeleri halinde yaş koşuluna aranmaksızın aylık almaları mümkün olmakla birlikte; Yargıtay 10.Hukuk Dairesi'nin incelemeye konu kararının verildiği 19.04.2022 tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenlemenin yaşlılık aylığına hak kazanmak için aradığı yaş koşulu parantez içerisinde gösterilmiştir.

Örneğin; erkek sigortalının 23.05.2002 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında 12 yıl fiili hizmeti, 23.05.2002 tarihinden önce ise 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen 4 yıl hizmeti ve bu süreyle orantılı olarak 1 yıl fiili hizmet süresi zammı olması ve 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre 506 sayılı Kanun kapsamında aylığa hak kazanması halinde, 23.05.2002 tarihi itibarıyla toplam 17 yıl sigortalılık süresi bulunmakta olup 506 sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesinin B-e bendinde yer alan "*Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini (ve Yargıtay karar tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenleme gereğince 44 yaşını) doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dahil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini (ve Yargıtay karar tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenleme gereğince 48 yaşını) doldurmaları ve en az 5225 gün ... malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.*" düzenlemesi gereğince 25 yıllık sigortalılık süresini (ve Yargıtay karar tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenleme gereğince 48 yaşını) doldurması ve en az 5225 gün prim ödemesi halinde aylığa hak kazanacak; buna karşın fiili hizmet süresi zammınının 23.05.2002 tarihinden öncesine mâl edilmemesi halinde sigortalılık süresi 16 yıla düşecek ve bunun sonucunda aynı maddenin (f) bendi gereğince 25 yıllık sigortalılık süresini (ve Yargıtay karar tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenleme gereğince 49 yaşını) doldurması ve en az 5300 gün prim ödemesi halinde aylığa hak kazanabilecektir.

Örneğin, sigortalı kadının 23.05.2002 tarihinde sigortalılık süresinin 12 yıl 6 ay olması halinde 506 sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesinin B-g bendine göre 20 yıllık sigortalılık süresini (ve Yargıtay karar tarihinde

yürürlükte bulunan yasal düzenleme gereğince 46 yaşını) doldurması ve 5375 gün prim ödemesi halinde yaşlılık aylığına hak kazanması mümkün iken bu sigortalının 23.05.2002 tarihinden önce 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesine göre 1 yıl itibari hizmet süresi zammının bulunması halinde toplam sigortalılık süresi 13 yıl 6 ay olacağından, aynı maddenin (f) alt bendine göre, 20 yıllık sigortalılık süresini (ve Yargıtay karar tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenleme gereğince 45 yaşını) doldurması ve en az 5300 gün prim ödemesi halinde yaşlılık aylığına hak kazanacaktır.

Çalışmamızın konusu olan hukuki sorun, sosyal sigortalar hukukunda eski üçlü yapı çerçevesinde belirlenecek olan ve günümüzdeki mevzuatla düzenlenen fiili ve itibari hizmet süresi zamlarının anlamı, kapsamı ve uygulanırlığı ile bunların bugün yaşlılık aylığına hak kazanılmasına etkisi olarak özetlenebilir. Daha somut olarak ifade etmek gerekirse, bu çalışmada tartışılacak olan 5434 sayılı Kanununun 32. vd. maddeleri hükümlerince hak kazanılan fiili hizmet zammının, hizmet birleştirilmesi ve tahsis aşamasında nasıl dikkate alınması gerektiği ile bu sürenin 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi gereğince uygulanması gereken 506 Sayılı Kanun çerçevesinde tahsis işlemlerinde sigortalılık süresine eklenip eklenmeyeceği ve bu süre üzerinden belirlenecek yaş haddinden de düşülüp düşülemeyeceği hususlarıdır.

Uyuşmazlığa İlişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Uygulamaları ve Yargıtay'ın Görüşü

Sosyal Güvenlik Kurumu, sigortalıların 506 sayılı Kanun kapsamında yaşlılık aylığı talep etmesi halinde, bu kişilerin 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen hizmetleri üzerinden hak kazandıkları ve Kanun'un 32-34. maddelerinde düzenlenen fiili hizmet süresi (müddeti) zammının sigortalılık süresine (hizmetine) 23.05.2002 tarihinden önce geçen hizmetiyle orantılı olarak eklenmesi gerektiğini kabul etmekte ve böylece kademeli geçiş hükümlerine göre aylığa hak kazanırken sigortalılar lehine bir uygulama yapmaktadır.

Ne var ki Kurum, 5434 sayılı Kanun'un 32 ve devamı maddeleri kapsamında fiili hizmet süresi (müddeti) zammına hak kazanan iştirakçilerin 506 sayılı Kanun kapsamında yaşlılık aylığı talep etmesi halinde; bu kişilerin fiili hizmet süresi zammının, 506 sayılı Kanun'un Ek 39. maddesinde yer alan, "Ek 5 ve Ek 6 maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanun'un 60 ve Geçici 81'inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir." düzenlemesinde yer alan "Ek 5 ve Ek 6 maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları" kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığı gerekçesiyle yaş haddinden indirim yapmamaktadır.

Yargıtay eski tarihli bazı kararlarında, 5434 sayılı Kanun'un 32-34.

maddelerinde düzenlenen fiili hizmet süresi (müddeti) zammına tabi bir vazifede görev yapmakta iken 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi kapsamında çalışmasına devam ederek yine 4/1-a bendine göre yaşlılık aylığı talep eden sigortalının, 5434 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince kazandığı fiili hizmet süresi zammının, aylık hesabı yapılırken hem sigortalılık süresine eklenmesi (506 SK Geçici m. 81) hem de yaş haddinden indirilmesi (506 SK Ek m. 39) gerektiğinin tespitine karar vermiştir.⁵

Örneğin, "...5434 sayılı Kanun'da da "itibari hizmet" kavramına yer verilmiştir. Ne var ki; anılan Kanun'un 35 ve devamı maddelerinde düzenlenen "itibari hizmet" 506 sayılı Kanun sistematigindeki "itibari hizmet"ten farklıdır. Zira 506 sayılı Kanundaki itibari hizmet süresi, hem sigortalılık süresini uzatmakta hem de yaşlılık aylığı oranını yükseltmektedir. 5434 sayılı Kanundaki itibari hizmet süresi ise, yalnızca emekli aylığı oranını yükseltmektedir. Ancak, 5434 sayılı Kanun'da bir de "fiili hizmet zammı" kavramına yer verilmiş olup, 5434 sayılı Kanun'un 33, 34 ve 205'inci maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu fiili hizmet zammı; hizmet süresini, emeklilik ikramiye miktarını ve emekli aylığı bağlama oranını artırmakta ve yaş haddinden de 8 yıla kadar indirim sağlamaktadır. Bu nitelikleri nazara alındığında 5434 sayılı Kanundaki fiili hizmet zammının 506 sayılı Kanundaki itibari hizmetin karşılığı olduğu, buna bağlı olarak da; 5434 sayılı Kanun fiili hizmet zammının 506 sayılı Kanun kapsamındaki hizmetlerle birleştirilmeleri durumunda sigortalılık süresine eklenmesi ve yaş haddinden de indirilmesi gerekeceği açıktır.

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun Geçici 205. maddesinin son fıkrasında, 506 sayılı Kanunun Ek 39. maddesine benzer ve aynı amaca yönelik nitelikte, "... 32'nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden, hizmetlerine eklenen fiili hizmet süresi zammı kadar indirim yapılır." şeklindeki hüküm ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40 maddesinde bir arada düzenlenen fiili hizmet süresi zamlarının, genel olarak belli miktarının emeklilik yaş hadlerinden indirileceğine dair hükmü gözetildiğinde, hizmet birleştirmesinde davacı hakkında 506 sayılı Kanunun Ek 39. maddesinin uygulanması gereklidir..."⁶ Ne var ki, Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 21.12.2021 tarih ve 2021/5488 E. 2021/16381 K. sayılı kararında; sigortalının 5434 sayılı Kanun'un 32. ve devamı maddeleri hükümlerince hak kazandığı "fiili hizmet süresi zammının" tahsis koşullarından olan yaş haddinden indirilmesine ilişkin kabul 506 sayılı Kanun'un Ek 39. maddesi

⁵ Y.10.HD., 08.03.2012, E. 2010/11035, K. 2012/4278; Y.10.HD., 13.12.2013, E. 2013/1112, K. 2013/24302; Y.21.HD., 18.06.2015, E. 2014/7165, K. 2015/14123, www.yargitay.gov.tr.

⁶ Y.10.HD., 28.09.2020, E.2020/6835 K.2020/5006, www.yargitay.gov.tr.

karşısında yerinde görülmüş ise de, bu sürenin 506 sayılı Kanun kapsamında tahsise esas sigortalılığın başlangıç tarihinden geriye çekilmesi hatalı bulunmuştur.⁷ Hükmün gerekçesinde 5434 sayılı Kanun'un 32. ve devamı maddelerinde düzenlenen "fiili hizmet zammının" 506 sayılı Kanun'daki ve içtihadı birleştirme kararı gereğince sadece sigortalılık süresine eklenmesi gereken "itibari hizmet" süresinden farklı bir kavram olduğu belirtilmiştir. Anılan kararı ile Yargıtay, önceki içtihatlarından ayrılmıştır.

Yargıtay'ın konuya ilişkin içtihatlarında yıllar içinde farklılık bulunmaktadır. Ancak son dönem kararlarında, Kurumun kabulünün aksine, 5434 sayılı Kanun'un 32-34. maddelerinde düzenlenen fiili hizmet süresi (müddeti) zammına tâbi bir vazifede görev yapmakta iken 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi kapsamında çalışmasına devam ederek yine 4/1-a bendine göre yaşlılık aylığı talep eden sigortalının 23.05.2002 tarihindeki sigortalılık süresi (ve buna göre yaşlılık aylığı koşulları) belirlenirken, fiili hizmet süresi zammının 23.05.2002 tarihinden önceki fiili hizmet süresine göre hak kazanılan kısmının (orantısal olarak) sigortalılık süresine eklenemeyeceğini ancak 5434 sayılı Kanun'un 32'nci maddesi gereğince hak kazandığı fiili hizmet süresi zammının yaş haddinden indirilmesi (506 SK Ek m. 39) gerektiğini kabul etmektedir.⁸

Kanunlarda Fiili ve İtibari Hizmet Süresi Zamları ve Sigortalılığa Etkisi

Fiili ve itibari hizmet süresi zamları, kamu görevlileri ve işçiler için söz konusu olan farazi hizmet süreleridir.⁹ Sigortalılar arasında "yıpranma payı" olarak adlandırılan¹⁰ farazi hizmet süreleri, yapılan işin özellikleri dikkate alınarak, hizmet sürelerine belli süreler eklenmesi suretiyle sigortalıların daha kolay yaşlılık aylığı almalarını (emekli olmalarını) sağlar.¹¹

⁷ Y.10.HD., 05.04.2022, E. 2022/3217 K.2022/5004, www.yargitay.gov.tr; Y10.HD., 19.04.2002, E.2002/651 K.2002/5901 (karar yayınlanmamıştır).

⁸ Y.10.HD., 29.03.2022, E. 2022/2476 K.2022/4556, www.yargitay.gov.tr.

⁹Can Tuncay/Ömer Ekmekçi: Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 21. Bası, Beta, İstanbul 2021, s. 549; Sezai Öztürk: Hizmet Tespiti Davaları, Yetkin, Ankara 2021, s. 969.

¹⁰ Şakar, 302.

¹¹ Kadir Arıcı: Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2022, s. 520; Ayrıca bkz. Aydın Başbuğ: Fiili Hizmet Süresi Zammı ve Uygulama Sorunları, Petrol-İş, İstanbul 2017; s. 44 vd.; Öztürk, 971.

Fiili Hizmet Süresi Zammı

5510 sayılı Kanun'un "Fiili hizmet süresi zammı" başlıklı 40. maddesinin 1. fıkrasına göre, "*Aşağıda belirtilen işyerlerinde ve işlerde 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında çalışan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına, bu işyerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için karşılığında gösterilen gün sayıları, fiili hizmet süresi zammı olarak eklenir.*"

5510 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca fiili hizmet süresi zammı; kurşun ve arsenik işleri, asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler, yeraltı işleri, itfaiye veya yangın söndürme işleri gibi bazı ağır, tehlikeli ve/veya yıpratıcı işlerde çalışanların veya görevleri dolayısıyla irade dışı hizmet kesintisi yaşayan sigortalıların fiili hizmet sürelerinin, mevzuatta belirlenen ölçüde çalışılmış sayılarak artırılmasıdır.¹² Hangi işlere ne kadar sürelerle fiili hizmet süresi zammı uygulanacağı, Kanun'un 40. maddesinin 2. fıkrasında sayılmıştır.¹³

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesinde yapılan düzenleme ile 506 sayılı Kanun'un EK 5 maddesinde yer alan itibari hizmet süresi zammına tabi işkolları ve sigortalıların kapsamı genişletilmiştir.

Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulamasının Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 4/c bendine göre, fiili hizmet süresi zammı; sigortalıların Kanununun 40 ıncı maddesinde belirtilen işyerlerinde ve işlerde ya da unvanlarda geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için anılan maddede gösterilen gün sayılarını ifade eder.

Kanun'un 40'ıncı maddesinde düzenlenen fiili hizmet süresi zammından yalnızca uzun vadeli sigorta kollarına tabi sigortalılar yararlanabilir ve fiili hizmet süresi zammı kapsamında kalan çalışmanın kısmi zamanlı (part-time) olması da mümkündür.

Sigortalının, fiilen çalışmadığı ve risklerine maruz kalmadığı hallerde fiili hizmet süresi zammından yararlanması mümkün olmadığından, sigortalının hak ettiği fiili hizmet süresi zammı Kuruma bildirilen hizmet (prim gün sayısı) üzerinden hesaplanır.

5510 sayılı Kanun'un 40. Maddesi, bu maddenin birinci fıkrası

¹² Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Sözer, s. 411 vd.; Ali Güzel/Ali Rıza Okur/Nurşen Caniklioğlu: Sosyal Güvenlik Hukuku, 19. Bası, Beta, İstanbul 2021, s. 607; Tuncay/Ekmekçi, 549; Başbuğ, 30 vd.; Alper, 326.

¹³ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Ö. Hakan Çavuş: Sosyal Güvenlik Sisteminde Fiili (İtibari) Hizmet Süresi Zammı Düzenlemeleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu Uygulamaları, Çalışma ve Toplum, 2015/1 (44), 113-150, s. 127 vd.; Fatma Başterzi: Yaşlılık Sigortası, TİSK, Ankara 2006, s. 240 vd.

hükmüne göre hesaplanan fiilî hizmet süresi zammının uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına ekleneceği düzenlemesine yer verilerek 506 sayılı Kanun döneminden farklı olarak¹⁴, fiili hizmet süresi zammının prim gün sayısına da etki etmesine imkan sağlanmıştır¹⁵.

Kanun'un 40. maddesine göre, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre hesaplanan fiilî hizmet süresi zammı, tablonun (13)¹⁶ ve (14)¹⁷ numaralı sırasında yer alan sigortalılar için sekiz, diğer sigortalılar için beş yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenir. Bu sürelerin, üç yılı geçmemek üzere; (18)¹⁸ numaralı sırasında bulunanlar için tamamı¹⁹ diğerleri için yarısı emeklilik yaş haddlerinden²⁰ indirilir. Sigortalının birden çok fiili hizmet süresi zammına hak kazanmadı durumunda, bunlardan en yükseği uygulanacaktır.²¹

Fiili hizmet süresi zammının iki işlevi bulunmaktadır. Bunlardan ilki, zam sürelerinin sigortalının uzun vadeli sigorta kollarından yararlanmak bakımından prim ödeme gün sayısına eklenmesi, ikincisi ise zamlı sürenin yarısının emeklilik yaş haddinden indirilmesidir.²² Sigortalının prime eklenecek zamlı süresi en fazla 5 yıl (TSK, Emniyet ve MİT çalışanları için 8) ve yaş haddinden indirim ise (yeraltı işleri istisna olmak üzere) en fazla 3 yıl

¹⁴Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 16.05.2000 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 18.02.2000 gün ve 1997/1 Esas - 2000/1 Karar sayılı kararında, 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde öngörülen itibari hizmet süresinin, salt sigortalılık süresine eklenmesi gerekeceği, ayrıca bu sürenin prim ödeme gün sayısına eklenmesinin söz konusu olmayacağına karar verilmiştir.

¹⁵Çavuş, s.147.

¹⁶Türk Silâhlı Kuvvetlerinde, Jandarma Genel Komutanlığında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler.

¹⁷Millî İstihbarat Teşkilâtı mensupları ile emniyet ve polis mesleğinde, asaleti onaylanmış olmak şartıyla adaylıkta geçirilen süreler dahil polis memuru, başpolis memuru ve kıdemli başpolis memuru, komiser yardımcısı, komiser, başkomiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile bu ve daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensupları, Millî İstihbarat Teşkilâtı mensupları.

¹⁸Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile dışarıdan atanan bakanlar.

¹⁹10/1/2013 tarihli ve 6385 sayılı Kanununun 15 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bu sürelerin, üç yılı geçmemek üzere yarısı" ibaresi, "Bu sürelerin, üç yılı geçmemek üzere; (18) numaralı sırasında bulunanlar için tamamı diğerleri için yarısı" şeklinde değiştirilmiştir.

²⁰Yönetmelik'in 4/b bendine göre "Emeklilik yaş haddi: Sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için Kanunda tamamlanması öngörülen emeklilik yaşı" ifade eder.

²¹Arıcı, 521.

²²Ayrıca bkz. Hediye Ergin: 5510 Sayılı Kanun'da Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulaması, Sicil Eylül 2009, 183-192, s. 190 vd.

olarak belirlenmiştir (m. 40/3). Fiili hizmet süresi zammı kavramı, aynı işleyle 5434 sayılı Kanun'da, 32. ve devamı maddelerde düzenlenmiştir.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda fiili hizmet süresi zammı adı altında bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, sigortalılık süresine eklenmek ve yaş haddinden düşülmek suretiyle sigortalıların daha kolay koşullarda yaşlılık aylığına hak kazanmasına olanak sağlayan ve 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi zammı, 5510 sayılı Kanun'un 40'nci maddesinde düzenlenen fiili hizmet zammı süresi zammı ile aynı amaca hizmet eden hukuki müessese olarak kanunda yer almaktadır.²³

İtibari Hizmet Süresi Zammı

5510 sayılı Kanun'a göre itibari hizmet süresi zammı, sigortalıya bağlanacak aylıklar ve toptan ödemeler bakımından dikkate alınan farazi çalışma süreleridir. Dolayısıyla fiili hizmet süresi zammının aksine, itibari hizmet süresi zammı uzun vadeli sigorta kolları bakımından prim ödeme gün sayısını artırmaz ve emeklilik yaş haddinden indirim sağlamaz. Başka bir deyişle, yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından gerekli koşulları etkilemez, yalnızca sigortalıya bağlanacak aylık veya yapılacak toptan ödemenin miktarını artırır.²⁴ İtibari hizmet süresi zammı kapsamına girecek hizmetler kanunun 49. maddesinde sayılmıştır. Zammın üst sınırı 3 yıldır (m. 49/2).

Aynı kavram 5434 sayılı Kanun'un 35. maddesinde yer almış ve bağlanacak aylıklar ve yapılacak kesenek iadesi ve toptan ödemelerin hesabında fiili hizmete eklenen süreler olarak düzenlenmiştir. Böylelikle 5434 sayılı Kanunda itibari hizmet süresi, fiili hizmet süresinden farklı olarak - 5510 sayılı Kanunda olduğu gibi- yalnızca emekli aylığını yükseltmek işlevine sahiptir.

506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi ile 5434 sayılı Kanun'un 35. maddesinde ve 5510 sayılı Kanun'un 49. maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi farklı işlevleri olan hukuki müesseselerdir.

506 Sayılı Kanun'da yer verilen itibari hizmet süresi kavramı ise, ek 5. madde kapsamında düzenlenmiş olup, madde kapsamında en az 3600 gün çalışmaları koşuluyla, sigortalıların prim ödeme gün sayılarının 1/4'ünün

²³ Çavuş, 114; Ayrıca bkz. Yusuf Alper, Sosyal Sigortalar Hukuku, 12. Baskı, Dora, Bursa 2022, s. 324-325.

²⁴ Fatih Uşan: Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları, 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2009, s. 217; Tuncay/Ekmekçi, 553-554; Öztürk, 970.

sigortalılık sürelerine eklenmesine imkan verir.²⁵ Kanunun 60 ve Geçici 81. maddeleri uyarınca ise sigortalılığa eklenen bu süreler, beş yıl ile sınırlı olmak üzere emeklilik için aranan yaştan indirilir ve böylelikle ağır ve yıpratıcı işlerde çalışan bu sigortalıların daha erken emekli olmaları sağlanır.²⁶

Terminolojik Çatışma

Bir önceki başlıkta görüldüğü gibi, 506 sayılı Kanun'un terminolojisinde "itibari hizmet süresi" kavramı, hem sigortalılık süresine hem de emeklilik yaşına etki ettiğinden, 5510 sayılı Kanun'da yer alan "fiili hizmet süresi zammı" kavramı ile örtüşmektedir.²⁷

506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde ve 5510 sayılı Kanun'un 49. maddesindeki düzenlemelerde "itibari hizmet süresi zammı" terimi kullanılmış ise de gerçekte Ek 5. maddede düzenlenen itibari hizmet süresi zammı ile 5510 sayılı Kanun'un 40. maddesinde düzenlenen fiili hizmet süresi zammı ve 5434 sayılı Kanun'un 32. ve devamı maddelerinde düzenlenen fiili hizmet süresi zammı, sigortalıların daha kolay koşullarda aylığa hak kazanmasına olanak sağlaması bakımından benzer müesseselerdir. Bununla birlikte 5510 sayılı Kanun'un 49. maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi zammı ile 5434 sayılı Kanun'un 35. maddesinde düzenlenen itibari hizmet zammı ise yalnızca sigortalıya bağlanacak aylık veya yapılacak toptan ödemenin miktarını artırması bakımından benzerlik taşımaktadır.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi de bir kararında: "*Davacının 22.07.2008 ile 22.07.2015 tarihleri arasında, 5510 sayılı Kanunun 40/5. maddesi gereğince davalı işyerindeki, fiili hizmet süresinin tespitini talep ettiği davada, Bölge Adliye Mahkemesince davacının 01.10.2008-22.07.2015 tarihleri arasındaki dönem yönünden, çalışmasının 5510 sayılı yasanın 40. maddesi tablo sıra no 11'de belirtilen sürelerde itibari hizmet süresinden yararlanması gerektiğinin tespitine karar verilmiş ise de, kabule konu dönemin 01.10.2008 günü itibarıyla yürürlüğe giden 5510 sayılı Kanun dönemine tekabül etmesi karşısında, ilgili mevzuatta "fiili hizmet süresi" şeklinde tanımlanan ifadenin, anılan kararda "itibari hizmet süresi" şeklinde ifade edilmesi isabetsiz olmuştur..." anlatımı ile kanunlar arasındaki terminoloji farkına işaret etmiş ve içerik olarak örtüşen kavramın kullanılması gerektiğini belirtmiştir.²⁸*

Yargıtay'a göre: "*5434 sayılı Kanunda da "itibari hizmet" kavramına yer verilmiştir. Ne var ki; anılan Kanunun 35 ve devamı maddelerinde düzenlenen "itibari hizmet" 506 sayılı Kanun sistematikteki "itibari hizmet"ten farklıdır. Zira, 506*

²⁵ Bkz. YHGK. 30.01.2008, 10-44/49 K., www.yargitay.gov.tr.

²⁶ Tuncay/Ekmekçi, 552.

²⁷ Uşan, 213.

²⁸ Y.10.HD., 04.02.2020, E. 2018/5841, K. 2020/664, www.yargitay.gov.tr.

sayılı Kanundaki itibari hizmet süresi, hem sigortalılık süresini uzatmakta, hem de yaşlılık aylığı oranını yükseltmektedir. 5434 sayılı Kanundaki itibari hizmet süresi ise yalnızca emekli aylığı oranını yükseltmektedir. Ancak, 5434 sayılı Kanunda bir de “fiili hizmet zammı” kavramına yer verilmiş olup, 5434 sayılı Kanunun 33,34 ve 205. maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu fiili hizmet zammı; hizmet süresini, emeklilik ikramiye miktarını ve emekli aylığı bağlama oranını artırmakta ve yaş haddinden de 8 yıla kadar indirim sağlamaktadır. Bu nitelikleri nazara alındığında 5434 sayılı Kanundaki fiili hizmet zammının 506 sayılı Kanundaki itibari hizmet karşılığı olduğu, buna bağlı olarak da 5434 sayılı Kanun fiili hizmet zammının 506 sayılı Kanun kapsamındaki hizmetlerle birleştirilmeleri durumunda sigortalılık süresine eklenmesi ve yaş haddinden de indirilmesi gerekeceği açıktır.

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun Geçici 205. maddesinin son fıkrasında, 506 sayılı Kanunun ek 39. maddesine benzer ve aynı amaca yönelik nitelikte, “... 32. madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden, hizmetlerine eklenen fiili hizmet süresi zammı kadar indirim yapılır.” şeklindeki hüküm ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 40. maddesinde bir arada düzenlenen fiili hizmet süresi zamlarının, genel olarak belli miktarının emeklilik yaş hadlerinden indirileceğine dair hükmü gözetildiğinde, hizmet birleştirmesinde davacı hakkında 506 sayılı Kanunun Ek 39. maddesinin uygulanması gereklidir...”²⁹

506 Sayılı Kanun’da Aylığa Hak Kazanma Koşulları

Yaşlılık aylığından yararlanmak için; kural olarak kanunda belirlenen sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı ve yaş koşulları tamamlanarak Kurumdan talepte bulunmak koşulları öngörülmüştür.

Kadınların 20 yıl sigortalılık süresini doldurarak 38, erkeklerin ise 25 yıllık sigortalılık süresini doldurarak 43 yaşından itibaren yaşlılık almasını sağlayan yasal düzenlemelerden yararlanarak göreceli olarak erken yaşta emekli olanların sayısının hızla artması sonucunda sosyal güvenlik kuruluşlarının aktüeryal dengesinin bozulması ve bu dengenin sağlanması için yapılan harcamaların bütçeye getirdiği yükün artması üzerine, 08.09.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4447 sayılı Kanun ile 506, 2925, 5434, 1479 ve 2926 sayılı kanunların aylık bağlama koşulları ağırlaştırılmış, Kanun’un yürürlüğe girdiği 08.09.1999 tarihinden önce sigortalı veya iştirakçi olanların aylık bağlama koşulları ise sigortalılık veya prim ödeme sürelerine göre kademeli olarak arttırılmıştır.

²⁹ Y.10.HD., 31.12.2020, E.2020/6838 K.2020/7961 K.; aynı yönde Y21.HD., 18.6.2015, E.2014/7165, K. 2015/14123, www.yargitay.gov.tr.

506 sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesinin (B) ve (C) bentlerinin Anayasa Mahkemesinin 23.02.2001 gün ve 1999/42 E. 2001/41 K. sayılı kararı ile iptalinden sonra, 01.06.2002 tarihinde yürürlüğe giren 23.05.2002 tarihli 4759 sayılı Kanunla yeniden düzenleme yapılarak bazı farklılıklarla kademeli geçiş sistemi korunmuştur.

Anılan maddenin (A) bendi uyarınca, bu Kanunun yürürlük tarihinden (08.09.1999) önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

Anılan maddenin (B) bendinde düzenlenen (tam) yaşlılık aylığı ile (C) bendinde düzenlenen (kısmi) yaşlılık aylığı, sigortalının 4759 Sayılı Kanun'un kabul edildiği 23.05.2002 tarihindeki sigortalılık süresinin kaç yıl olduğu dikkate alınarak belirlenmektedir. Dolayısıyla, 506 sayılı Kanun kapsamında yaşlılık aylığı talep eden sigortalının 23.05.2002 tarihindeki sigortalılık süresi ne kadar fazla olursa, kademeli geçiş hükümleri çerçevesinde, yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından gerekli prim ödeme gün sayısı o kadar az olmaktadır.

01.03.2023 tarih ve 7438 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi gereğince, Geçici 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli aylığından yararlanırlar.

506 sayılı Kanun'un Geçici 81 inci maddesi, 08.09.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4447 sayılı Kanun ile eklenmiştir ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine 23.05.2002 tarihli 4759 sayılı Kanunla yeniden düzenleme yapılarak bazı farklılıklarla kademeli geçiş sistemi korunmuştur. 4447 sayılı Kanun, sigortalıların, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği 08.09.1999 tarihindeki sigortalılık süresini esas almakta, 4759 sayılı Kanun ise yine sigortalıların 08.09.1999 tarihinde önce sigortalı olduklarını kabul ederek kademeli geçiş hükümlerini düzenlemektedir.

Nitekim, 506 sayılı Kanun'un Geçici 81.maddesinin (B) bendine göre, *“23.5.2002 tarihinde; sigortalılık süresi 15 (dabil) yıldan fazla, 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün; sigortalılık süresi 14 (dabil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün malülliük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”* Görüldüğü

üzere, Geçici 81.maddenin (B) bendi gereğince, sigortalının 23.05.2002 tarihindeki sigortalılık süresi azaldıkça, emeklilik için gereken yaş ve prim ödeme gün sayısı koşulları ağırlaşmaktadır.

Geçici 81.maddenin (A) bendi uyarınca, bu Kanunun yürürlük tarihinden (08.09.1999) önce sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanacağından, fiili hizmet süresi zammının 08.09.1999 tarihi öncesine mal edilmesi halinde, sigortalı, bu tarihten önce yürürlüğe giren hükümler gereğince aylığa hak kazanacak ve kademeli geçiş hükümlerinden etkilenmeyecektir.

7438 sayılı Kanun Sonrası Fiili Hizmet Süresi Zammının Aylık Bağlamaya Etkisi

Kamuoyunda emeklilikte yaşa takılanlar (EYT) olarak bilinen kişilere yönelik 7438 sayılı Kanun ile SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapsamında yaşlılık veya emekli aylığı başvurusunda bulunacak kişilere, yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde aylık bağlanacağı düzenlemesi yapılarak 4447 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 08.09.1999 tarihi öncesinde çalışmaya başlayanlar için yaş koşulu kaldırılmış ancak sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı koşulu değiştirilmemiştir.

Sigorta başlangıç tarihi 08.09.1999 öncesinde olduğundan 7438 sayılı Kanun sonrasında yaş koşulu aranmadan aylığa hak kazanabilecek olan sigortalının, kademeli geçiş hükümleri çerçevesinde (yaş ve sigortalılık süresi dışındaki) yaşlılık aylığına hak kazanmak için tamamlaması gereken "prim gün koşulu" belirlenirken, fiili hizmet süresi zammının 08.09.1999 veya 23.05.2002 tarihinden öncesine mal edilmesi halinde kademeli geçiş hükümlerinden daha az etkilenecek ve böylece daha az prim gün sayısı ile emekli olma olanağına kavuşacaktır.

Örneğin; erkek sigortalının 23.05.2002 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında 12 yıl fiili hizmeti, 23.05.2002 tarihinden önce ise 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen 4 yıl hizmeti ve bu süreyle orantılı olarak 1 yıl fiili hizmet süresi zammı olması ve 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre 506 sayılı Kanun kapsamında aylığa hak kazanması halinde, 23.05.2002 tarihi itibarıyla toplam 17 yıl sigortalılık süresi bulunmakta olup 506 sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesinin B-e bendinde yer alan "*Sigortalılık süresi 14 (dabil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dabil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün ... malülliik, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık*

aylığından yararlanabilirler.” düzenlemesi gereğince en az 5225 gün prim ödemesi halinde aylığa hak kazanacak; buna karşın fiili hizmet süresi zammının 23.05.2002 tarihinden öncesine mâl edilmemesi halinde sigortalılık süresi 16 yıla düşecek ve bunun sonucunda aynı maddenin (f) bendi gereğince en az 5300 gün prim ödemesi halinde aylığa hak kazanabilecektir.

Konunun Değerlendirilmesi

Sigortalının hizmetine eklenmesi gereken fiili (5510 SK m. 40) ve itibari hizmet süresi (506 SK. m. Ek 5) zamlarının varlığı, sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanması (veya daha erken bir tarihte hak kazanması) bakımından önem arz etmektedir. Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu kararında ifade edildiği üzere, 506 sayılı Kanun'un Ek 5'inci maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi, sigortalılık süresine ekleneceğinden,³⁰ sigortalının 25.05.2002 tarihinden önceki sigortalılık süresinin artması ve bu süre ile orantılı olarak Ek 5. madde kapsamında hak kazandığı itibari hizmet süresi zammı süresi, aylığa hak kazanmak bakımından toplam sigortalılık süresine göre düzenleme içeren 506 sayılı Kanun'un 81'nci maddesi uyarınca aylığa hak kazanmada doğrudan etkilidir.

506 sayılı Kanun'un Ek 5., 5434 sayılı Kanun'un 32 ve 5510 sayılı Kanun'un 40. maddelerinde düzenlenen itibari hizmet süresi zammı ile fiili hizmet süresi zammı, bu sürelerin sigortalılık süresine eklenmesi nedeniyle 08.09.1999 ve 23.05.2002 tarihindeki “sigortalılık süresinin” (fiili hizmet süresinin) artmasına ve bunun sonucu olarak sigortalının 506 sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesi gereğince yaşlılık aylığına daha lehe koşullarda ulaşabilmesine olanak sağlamaktadır.

Uygulamada ve bilirkişi raporlarında, pratik bir yöntem olarak, sigorta başlangıç tarihinden fiili hizmet müddeti zammı kadar geriye gidilerek (sigorta başlangıç tarihi geri çekilerek) 506 sayılı Kanun'un 108 maddesine göre sigorta başlangıç tarihi bulunmakta ve bulunan bu sigortalılık başlangıç tarihine göre aylık koşulları belirlenmekte ise de itibari hizmet süresi zammının (fiili hizmet süresi zammı) sigortalılık başlangıcını geriye götürmesi ve belirlenen bu tarihe göre sigortalının yaşlılık aylığı koşullarının belirlenmesine dair yasal düzenleme bulunmadığından, sigortalının 23.05.2002 tarihinden önceki sigortalılık süresi hesaplanarak ve bu süre ile orantılı itibari hizmet süresi zammı (fiili hizmet müddeti zammı) eklenerek (toplam) sigortalılık süresinin belirlenmesi yasal düzenlemeye daha uygun olacaktır.

³⁰ YİBBGK, 18.02.2000, E.1997/1, K.2000/1, RG. 16.5.2000/24051.

Yargıtay'ın inceleme konusu yapılan kararında³¹, 5434 sayılı Kanun'un 32. ve devamı maddelerinde düzenlenen "fiili hizmet süresi zammının", 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde düzenlenen ve içtihadı birleştirme kararı³² gereğince sadece sigortalılık süresine eklenmesi gereken "itibari hizmet süresi zammından" farklı bir kavram olduğu belirtilmekte, anılan sürenin 506 sayılı Kanun kapsamında tahsise esas sigortalılığın başlangıç tarihinden geriye çekilmesinin mümkün bulunmadığına hükmedilmektedir. Başka bir deyişle hükme göre, 5434 sayılı Yasa kapsamında hak kazanılan "fiili hizmet zammının" kişilerin fiili hizmetine eklenmesi gerektiği söylenebilir ise de birleşen hizmetler sonrasında, 506 sayılı Kanununun 60. ve geçici 81. maddesindeki yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin koşullar bakımından ve sigortalılık süresi yönünden, kişinin sigortalılık başlangıç tarihiden geriye doğru ekleme yapılması ile sigortalılık başlangıç tarihinin geriye çekilmesi suretiyle, ek bir sigortalılık süresine veya başkaca bir uygulama yapılmasına imkân vermediği sonucuna varılmıştır.

Oysa ki 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Ek 5., 5510 sayılı Kanun'un 40. ve 5434 sayılı Kanun'un 32. maddesinde düzenlenen itibari ve fiili hizmet süresi zammı hükümlerinin, sigortalılık süresine (prim gün sayısına) eklenmesi ve yaş haddinden indirim yapılmasını gerektirmesi nedeniyle, sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanmasını kolaylaştıran ve böylece aynı amaca hizmet eden hukuki düzenlemeler olarak Kanun'da yer aldığı kuşkusuzdur.

5434 sayılı Kanun'un 32 ila 34. maddelerinde düzenlenen fiili hizmet müddeti zammının, çalışma koşulları (işyeri ve yapılan iş) diğer iştirakçilere göre riskli (patlayıcı madde imalatı), ağır (maden) ve yıpratıcı (gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren işler) olanlara, bir nevi tazmin veya telafi amacıyla fiili çalışma süreleri yanında farazi (varsayıma dayalı) hizmet süreleri eklediği, düzenlemenin biçimi ve amacına göre 5434 sayılı Kanun'un 32 ve devamı maddelerinde düzenlenen "fiili hizmet müddeti zammı" ile 506 sayılı Kanun'un Ek 5'inci maddesinde düzenlenen "itibari hizmet süresi zammının" ifade ettiği sosyal sigorta hakkının aynı olduğu açıktır.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 21.12.2021 tarihli kararındaki kabulün 5434 sayılı Kanun hükümlerine uygun düşmediğini de söyleyebiliriz Şöyle ki, 5434 sayılı Kanun'un 206. maddesine göre; "bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını

³¹ Y.10.HD 19.04.2022, E. 2022/651 K. 2022/5901, www.yargitay.gov.tr.

³² YİBBGK, 16.5.2000, E.1997/1 K. 2000/1, RG. 16.5.2000, 24051; ayrıca bkz. Nurşen Caniklioğlu: "İtibari Hizmet Süresine İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı ve Yaşanan Gelişmeler", Sicil 8, Aralık 2007, 127-139, s. 134; Başterzi, s. 236.

dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır." Anılan maddenin a-r bentlerinde ise fiili hizmet yılını doldurmamayan iştirakçilerin eksik sürelerine göre (506 sayılı Kanun'un 81. maddesindeki düzenlemeye benzer biçimde) kademeli geçiş hükümleri düzenlenmiştir.

5434 sayılı Kanun'un 31. maddesine göre, fiili hizmet müddeti, iştirakçinin 30. madde gereğince bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği müddet olup; Kanun'un 32'inci maddesi gereğince fiilî hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden, hizmetlerine eklenen fiilî hizmet süresi zammı kadar indirim yapılır.

5434 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre iştirakçilerin bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra maddede yazılı vazifelerde geçen fiili hizmet müddetlerinin her yılı için hizalarında gösterilen müddetler eklenir ve fiili hizmet müddeti zamları, emeklilik muamelelerinde fiili hizmet sayılır (m.33/2).

7438 sayılı Kanun ile yapılan yasal düzenleme sonrasında 5434 sayılı Kanun (Emekli Sandığı) kapsamında emekli aylığı başvurusunda bulunacak kişilerden 08.09.1999 tarihi öncesinde çalışmaya başlayanlar için yaş koşulunun aranmasından vazgeçilmiştir. Ne var ki Yargıtay 10.Hukuk Dairesinin incelemeye konu kararının verildiği 19.04.2022 tarihinde yürürlükte bulunan yasal düzenlemenin yaşlılık aylığına hak kazanmak için aradığı yaş koşulu dikkate alındığında; 5434 sayılı Kanun'un yaşlılık aylığına hak kazanmada kademeli geçiş hükümlerinin düzenlendiği 206. maddesi gereğince, iştirakçinin yaşlılık aylığına hak kazanması için gerekli olan, maddede açıklanan fiili hizmet süresi ve yaş haddine ulaşmaktır. Yaş haddi, 506 sayılı Kanun'un Geçici 81. maddesinde olduğu gibi yine 23.05.2002 tarihinde emeklilik hizmet sürelerini (kadın iştirakçiler için 20 ve erkek iştirakçiler için 25 fiili hizmet yılı) doldurmalarına eksik kalan süreye göre belirlenmektedir.

5434 sayılı Kanun'un 33. maddesinin 2. fıkrasına göre, fiili hizmet müddeti zamlarının emeklilik muamelelerinde fiili hizmet kabul edileceği, bu durumda iştirakçinin 23.05.2002 tarihinde fiili hizmet süresinin ve bu süreyle orantılı olarak fiili hizmet müddeti zammı ne kadar fazlaysa lehine olan (azalan) yaşa tabi olacağı; 5434 sayılı Kanun'da düzenlenen fiili hizmet müddeti zammının, çalışma koşulları diğer iştirakçilere göre daha riskli, ağır ve yıpratıcı olanlara, tazmin veya telafi amacıyla fiili çalışma süreleri yanında farazi (varsayımsal) hizmet süreleri eklediği; yasal metinlerin lafzına (düzenleme biçimine) ve sigortalıları yaşlılık aylığına daha kolay ulaştırma amacına göre 5434 sayılı Kanun'un 32-34. maddelerinde düzenlenen "fiili hizmet müddeti zammı" ile 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde

düzenlenen "itibari hizmet süresi zammının" ifade ettiği sosyal sigorta hakkının aynı olduğu açıktır³³.

Yapılması gereken, sigortalının sigortalılığına eklenecek fiili/itibari hizmet süresi zammının, çalıştığı dönemle orantılı olarak, hizmetinin geçtiği döneme eklemek ve sigortalının kademeli geçiş hükümleri karşısındaki durumunu buna göre belirlemektir.

Sonuç

Sosyal sigortalar sistemimizde, sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanabilmesi için belli bir sigortalılık süresine ek olarak yaş ve prim ödeme gün sayısı koşullarını tamamlayarak Sosyal Güvenlik Kurumundan talepte bulunması gereklidir. Mevzuatımızda sigortalıların anılan koşullarını etkileyen fiilî hizmet süresi zammı ve itibari hizmet süresi zammı adı altında düzenlemeler mevcuttur.

5510 sayılı Kanun'un 40. maddesi gereğince hak kazanılan fiilî hizmet süresi zammı, uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenmekte ve emeklilik yaş hadlerinden indirilmektedir. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda fiilî hizmet süresi zammı adı altında bir düzenleme bulunmamakla birlikte, sigortalılık süresine eklenmek ve yaş haddinden düşülmek suretiyle sigortalıların daha kolay koşullarda yaşlılık aylığına hak kazanmasına olanak sağlayan 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi zammı bulunmaktadır.

5510 sayılı Kanun'un 49. maddesinde düzenlenen itibari hizmet süresi zammı, sigortalıya bağlanacak aylıklar ve toptan ödemeler bakımından dikkate alınan, yaşlılık aylığına hak kazanmak bakımından gerekli koşulları etkilemeyen farazi çalışma süreleridir. Aynı kavram 5434 sayılı Kanun'un 35. maddesinde yer almış ve bağlanacak aylıklar ve yapılacak kesenek iadesi ve toptan ödemelerin hesabında fiilî hizmete eklenen süreler olarak düzenlenmiştir.

5434 sayılı Kanun'un 32 ila 34. maddelerinde düzenlenen fiilî hizmet müddeti zammı, iştirakçilerin fiilî hizmet sürelerine eklenir ve yaş hadlerinden indirilir.

Sigortalıların (veya iştirakçilerin) çalışma yaşamları süresince aynı veya farklı dönemlerde sosyal güvenliğe dair kanunlar kapsamında çalışmalarını mümkün olduğundan, çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin

³³ Ali Nazım Sözer: "İtibari Hizmet Müessesesi ve İtibari Hizmetle İlgili Bazı Uygulama Sorunları", Çimento İşveren, C.12 S.3, Mayıs 1998, 1-9, s.7.

sağlanması usul ve yasalarını düzenleyen 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 8.maddesindeki düzenleme uyarınca belirlenen mevzuata göre aylık bağlanmaktadır.

5510 sayılı Kanun'un 106. maddesi ile 2829 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ise de Geçici 2. madde gereğince bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleridir.

Kanun kapsamında yaşlılık aylığı için talepte bulunan sigortalının, 5434 sayılı Kanuna tabi iken daha sonra 506 sayılı Kanun kapsamında çalışmasına devam etmesi durumunda, temelde kanunlar arası terminolojik çatışma kaynaklı olarak, anılan kanunlar çerçevesinde düzenlenmiş bulunan fiili hizmet süresi zammı ve itibari hizmet süresi zammı uygulamasından ne ölçüde faydalanabileceği problemi söz konusudur.

Yargıtay'ın inceleme konusu yapılan kararında, 5434 sayılı Kanun'un 32. ve devamı maddelerinde düzenlenen "fiili hizmet süresi zammının", 506 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesinde düzenlenen ve içtihadı birleştirme kararı³⁴ gereğince sadece sigortalılık süresine eklenmesi gereken "itibari hizmet süresi zammından" farklı bir kavram olduğu belirtilmekte, anılan sürenin 506 sayılı Kanun kapsamında tahsise esas sigortalılığın başlangıç tarihinden geriye çekilmesinin mümkün bulunmadığına hükmedilmektedir. Başka bir deyişle hükme göre, 5434 sayılı Yasa kapsamında hak kazanılan "fiili hizmet zammının" kişilerin fiili hizmetine eklenmesi gerektiği söylenebilir ise de birleşen hizmetler sonrasında, 506 sayılı Kanunun 60. ve geçici 81. maddesindeki yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin koşullar bakımından ve sigortalılık süresi yönünden, kişinin sigortalılık başlangıç tarihinden geriye doğru ekleme yapılması ile sigortalılık başlangıç tarihinin geriye çekilmesi suretiyle, ek bir sigortalılık süresine veya başkaca bir uygulama yapılmasına imkân vermediği sonucuna varılmıştır.

Oysa ki 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Ek 5., 5510 sayılı Kanun'un 40. ve 5434 sayılı Kanun'un 32. maddesinde düzenlenen itibari ve fiili hizmet süresi zammı hükümlerinin, sigortalılık süresine (prim gün sayısına) eklenmesi ve yaş haddinden indirim yapılmasını gerektirmesi

³⁴ YİBBGK, 16.5.2000, E.1997/1 K. 2000/1, RG. 16.5.2000, 24051; ayrıca bkz. Nurşen Caniklioğlu: "İtibari Hizmet Süresine İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı ve Yaşanan Gelişmeler", Sicil 8, Aralık 2007, 127-139, s. 134; Başterzi, s. 236.

nedeniyle, sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanmasını kolaylaştıran ve böylece aynı amaca hizmet eden hukuki düzenlemeler olarak Kanun'da yer aldığı kuşkusuzdur.

Terminolojik çatışma bir yana bırakılarak, hangi ad adı altında düzenlenmiş olursa olsun, fiili ve itibari hizmet süresi zammı kavramlarıyla düzenlenmiş olan sosyal güvenlik hakkının ne olduğu noktasından hareket edilmeli ve 506 sayılı Kanun kapsamında düzenlenmiş bulunan itibari hizmet kavramının, 5434 sayılı Kanunda düzenlenen fiili hizmet süresi zammı ile aynı olduğu gözetilerek, anılan zammın sigortalıya açıkça sağladığı prim ödeme gün sayısı avantajı ve emeklilik yaşının öne çekilmesi haklarına sahip olunacağı kabul edilmelidir.

Extended Summary

Paragraph 1 of Article 40 of Law no. 5510 with the heading "Actual service term increment" stipulates that "*The number of days indicated corresponding to each 360 days of the service terms passed at the following workplaces and works shall be added as actual service term increment to the numbers of paid premium days of the insurance holders working at such workplaces and works under items (a) and (c) of paragraph one of Article 4.*"

Actual service term increment has two functions. The first one is that the increment periods are added to the number of paid premium days to benefit from the long-term insurance branches of the insurance holder. The second one is that half of the increment period is subtracted from the retirement age limit.

Nominal service time increment is the hypothetical working time taken into account regarding pensions and single payments to be granted to the insurance holder. Therefore, unlike the actual service time increment, the nominal service time increment does not increase the number of paid premium days in terms of long-term insurance branches and does not provide a decrease in the retirement age limit. In other words, it does not affect the required conditions for entitlement to the old-age pension. Still, it only increases the amount of the monthly or single payment to be made to the insurance holder.

Although the term "*nominal service time increment*" is used for legal institutions regulated in Additional Article 5 of Law no. 506 and Article 49 of Law no. 5510, in fact, the nominal service time increment regulated in Additional Article 5, the actual service time increment regulated in Article 40 of Law no. 5510, and the actual service time increment regulated in Articles 32 ff. of Law no. 5434 are similar institutions in terms of enabling insurance holders to be entitled to a pension under more manageable conditions. In contrast, the nominal service time increment regulated in Article 49 of Law

no. 5510 and the nominal service increase regulated in Article 35 of Law no. 5434 are similar institutions only in terms of increasing the amount of monthly or single payment to be granted to the insurance holder.

Since the actuarial balance of social security organizations deteriorates as a result of the rapid increase in the number of retirees at an early age and the burden imposed on the budget due to the expenditures made to ensure the balance increases, Law no. 4447, which entered into force on 08.09.1999, aggravated the pension granting conditions in laws no. 506, 2925, 5434, 1479, and 2926, and the pension granting conditions for those who had become insurance holders or participants before 08.09.1999, when the Law entered into force, have been gradually increased based on their insurance terms and premium payment terms.

After the annulment of subparagraphs (B) and (C) of Provisional Article 81 of Law no. 506 by the decision of the Constitutional Court, dated 23.02.2001 and numbered 1999/42 Docket - 2001/41 Decision, the gradual transition system was preserved with some differences by amending it with Law no. 4759 dated 23.05.2002 entering into force on 01.06.2002. As per the said article, the conditions for granting an old-age pension are determined taking into account how many years the insurance period is on 08.09.1999, when Law no. 4447 enters into force, and on 23.05.2002, when Law no. 4759 is adopted.

The existence of actual (Article 40 of Law no. 5510) and nominal service time (Additional Article 5 of Law no. 506) increments that must be added to the service of the insurance holder is vital in terms of the insurance holder's entitlement for the old-age pension (or entitlement at an earlier date). As it is stipulated in the decision of the Great General Assembly of the Court of Cassation for the Unification of Case Law, since the nominal service term regulated in Additional Article 5 of Law no. 506 will be added to the insurance term, the increment of the insurance holder's insurance term before 25.05.2002 and the nominal service term increase to which they are entitled under Additional Article 5 in proportion to this period are directly effective in entitlement to a pension according to Article 81 of Law no. 506, which contains regulation based on the total insurance term in terms of entitlement to a pension.

The applicable law, in terms of entitlement to the old-age pension, is not Law no. 5510, but the law covering the insurance holders in the previous period due to the references in Law no. 5510. Therefore, based on the previous tripartite structure in our social security system, the Laws numbered 506, 2925, 1479, 2926, and 5434 are essential in entitlement to the old-age pension.

There is a terminological conflict between the laws. Consequently, there is a problem of to what extent the insurance holder, who is subject to Law no. 5434 but then continues to work under Law no. 506 and makes a claim for an old-age pension under this Law, can benefit from the actual service time increment and nominal service time increment regulated within the framework of these laws.

As clarified in the study, leaving aside the terminological confusion, one should start from the point where the right to social security is expressed in the laws and observe the fact that the concept of nominal service regulated under Law no. 506 is the same thing as the actual service term increment regulated in Law no. 5434, and thus, adjudicate in favour of the advantage of the number of paid premium days manifestly provided to the insurance holder by the said increment and the right to retire at an earlier age.

Beyanlar

Sayın Editör,

Derginize göndermiş olduğum “Karar İncelemesi: Fiili ve İtibari Hizmet Süresi Zammı” isimli çalışmam tek yazarlı ve özgün olup, bu anlamda çalışmaya katkısından söz etmem gereken kişi(ler) bulunmamaktadır.

Herhangi bir kurum kuruluş veya kişi ile çıkar çatışması da söz konusu değildir.

Teşekkür eder iyi çalışmalar dilerim,

KAYNAKÇA

- Alper, Y.:** Sosyal Sigortalar Hukuku, 12. Baskı, Dora, Bursa 2022.
- Arıcı, K.:** Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2022.
- Başbuğ, A.:** Fiili Hizmet Süresi Zammı ve Uygulama Sorunları, Petrol-İş, İstanbul 2017.
- Başterzi, F.:** Yaşlılık Sigortası, TİSK, Ankara 2006.
- Canikloğlu, N.:** *“İtibari Hizmet Süresine İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı ve Yaşanan Gelişmeler”*, Sicil 8, Aralık 2007, s. 127-139.
- Çavuş, Ö.H.:** Sosyal Güvenlik Sisteminde Fiili (İtibari) Hizmet Süresi Zammı Düzenlemeleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu Uygulamaları, Çalışma ve Toplum, 2015/1 (44), 113-150.
- Ergin H.:** 5510 Sayılı Kanun’da Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulaması, Sicil, Eylül 2009, 183-192.
- Güzel, A./Okur, A.R./Canikloğlu, N.:** Sosyal Güvenlik Hukuku, 19. Bası, Beta, İstanbul 2021.
- Öztürk, S.:** Hizmet Tespiti Davaları, Yetkin, Ankara 2021.
- Sözer, A.N.:** *“İtibari Hizmet Müessesesi ve İtibari Hizmetle İlgili Bazı Uygulama Sorunları”*, Çimento İşveren, C.12 S.3, Mayıs 1998, 1-9.
- Sözer, A.N.:** Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 5. Baskı, Beta, İstanbul 2021.
- ŞAKAR, M.:** İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 14. Baskı, Beta, İstanbul 2021.
- Tuncay, C./Ekmekçi, Ö.:** Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 21. Bası, Beta, İstanbul 2021.
- Uşan, F.:** Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Temel Esasları, 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2009.